

MŮJ ROK

1968

Můj rok 1968

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.bizbooks.cz
www.albatrosmedia.cz

Bizbooks®

Jarmila Frejtichová, Alena Breuerová

Můj rok 1968 – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

MŮJ ROK 1968

Jarmila Frejtichová, Alena Breuerová

*Vydalo nakladatelství BizBooks v Brně roku 2023 ve společnosti Albatros Media a. s.
se sídlem 5. května 220, Praha 4.*

Číslo publikace 42 637.

Odpovědná redaktorka: *Jarmila Frejtichová*

Jazyková korektura: *Táňa Holečková*

Grafický design: *Ema Pavlovská*

Technická redakce a sazba: *Ema Pavlovská*

Obálka: *Pavel Ševčík*

Ilustrace na obálce: *Martin Rubec*

2. vydání

© *Jarmila Frejtichová, Alena Breuerová, 2023*

ISBN tištěné verze 978-80-265-1150-2

ISBN e-knihy 978-80-265-1180-9 (1. zveřejnění, 2023) (ePDF)

www.bizbooks.cz

e-shop: www.albatrosmedia.cz

Cena uvedená výrobcem představuje nezávaznou doporučenou spotřebitelskou cenu.

Nakladateli se přes veškeré úsilí nepodařilo najít autory některých fotografií ani jejich případné dědice. Pokud existují, necht' nakladatele laskavě kontaktují.

Bizbooks®

OBSAH

Úvod	4
Věnování	5
PF 1968	6
Rok podle jiných kalendářů	7
Čísla, tabulky a statistiky	8

Narodili se	12
Rok čínského kalendáře	14
Kultura	18
Hudba	20
Film	28
Literatura	40
Divadlo	44
Výtvarné umění	48
Ostatní	52
Jazykový koutek	54
Média a reklama	58
Kýho výra	63
Jídlo a jiné radosti života	64
Móda	76
Architektura a design	86
Doprava	96
Sport a zdraví	100
Krimi	108
Vtipy	114
Kalendárium	120

ÚVOD

O roce 1968 je těžké psát jako o jednom z mnoha „běžných“ roků. Pro tři generace lidí znamenal osudné datum, které zásadně ovlivnilo jejich životy. O historických souvislostech či klíčových aktérech srpnových událostí vychází v letošním roce, kdy si připomínáme padesát let od invaze vojsk Varšavské smlouvy, spousta knih. Ta, kterou držíte v ruce si klade za cíl něco jiného. Chce připomenout, že i v tomto roce se, navzdory dějinné smrti, žily normální životy se vším, co k nim patří. Lidé se scházeli i rozcházeli, ženili, vdávali, rozváděli. A také se rodily děti. A právě jim – těm, kteří se v roce 1968 narodili, je tato kniha v první řadě určena. Připomene jim, jak vypadal svět, do kterého poprvé otevřeli oči.

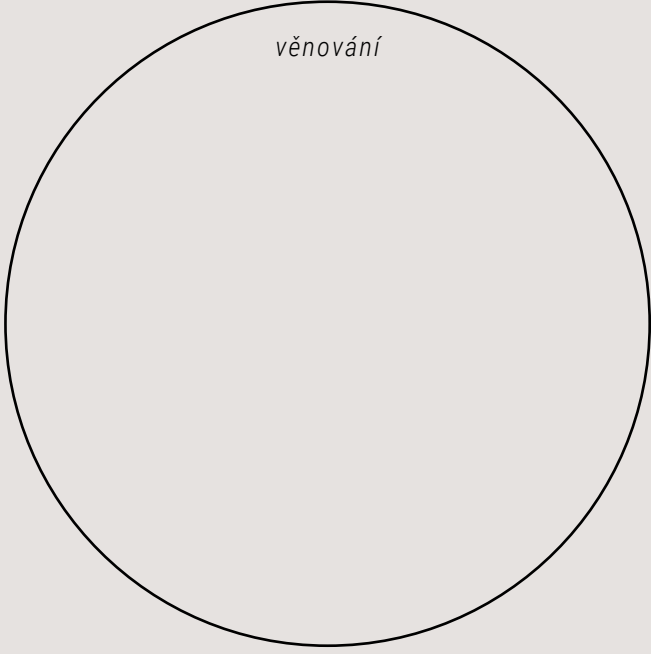
Nové letiště v Ruzyni zahajuje provoz, Národní divadlo slaví sto let, v Praze je k vidění Modrý Mauricius a Věra Čáslavská triumfuje na olympijských hrách v Mexiku. A Automobilový závod Vrchlabí zahajuje po šestiletém vývoji výrobu užitkového vozu Š-1203 – pick-upu, jenž se na dlouhá desetiletí stane pro mnohé prvním i posledním autem, kterým se v životě projedou.

Takže zavzpomínejme společně na pestrobarevné punčocháče, patriotické ostravské recidivisty i pověstné Rádio Jerevan.

P. S. Možná, že vy sami máte jiný ročník narození, ale rádi byste tuto knížku darovali někomu ze svých blízkých či přátel, kteří se v roce 1968 narodili. Následující stránka je tu pro vás – a vaše přání oslavenci.

STRÁNKA PRO TEBE

věnování

PF 1968

ROK PODLE JINÝCH KALENDÁŘŮ

Gregoriánský kalendář	1968 (<i>MCMLXVIII</i>)
Arménský kalendář	1417
Asyrský kalendář	6718
Bengálský kalendář	1375
Berberský kalendář	2918
Buddhistický kalendář	2512
Byzantský kalendář	7476–7477
Čínský kalendář	4665, <i>Žlutá opice</i>
Etiopský kalendář	1960–1961
Hebrejský kalendář	5728–5729
Íránský kalendář	1346–1347
Islámský kalendář	1387–1388
Japonský kalendář	43. rok éry Šówa
Javánský kalendář	1899–1900
Koptský kalendář	1684–1685
Korejský kalendář	4301
Římský kalendář	2721
Thajský solární kalendář	2511

ČÍSLA, TABULKY A STATISTIKY

CENY POTRAVIN, ZBOŽÍ A SLUŽEB V KČS

Chleba	2,60/kg	Životní minimum – odhad	
Brambory	0,70/kg	500,- až 550,-	
Vepřové kotlety	30,-/kg		
Vejce zimní / letní	1,30 / 1,-	Průměrná výše starobního důchodu:	
Cukr kostkový	8,-	776,-, nově přiznané 878,-	
Mléko	1,80/l		
Máslo	40,-/kg	Počet jeslí	1 643
Káva	170,-/kg	Mateřské školy	8 067
Čokoláda	90,-/kg		
Pivo 10°	3,-/l	Počet žáků ZDŠ	2 052 000
Bílé víno	17,-/l	Učni	361 000
Dám. kabát 50% z vlny	440,-	Studenti vysokých škol	100 193
Dám. punčochy silonové	14,50	10 studentů VŠ na 1000 obyvatel/v USA 28	
Pán. košile popelínová	88,-		
Kolo	530,-	Divadla	84
Auto 1000 MB	45 000,-	Dokončené filmy	1 276
(čekací doba až 3 roky)		z toho 53 celovečerních	
Motorka JAWA	9 000,-	Kina	3 570
Čistírna: pánský oblek	12,45	Počet návštěv na obyv.	8,3
Lednička 60 l	2 000,-	Průměrná cena vstupenky	3,62
El. proud	0,70/kW	Muzea	262
Benzín normál	2,10/l	Lidové knihovny	11 710
Plyn	0,50/m ³	Vydané knihy	5 916
Nájem	106,-	Průměrný náklad	10 774
(2 pokoje, kuchyň, bez ústř. top.)		Časopisy	1 403
Jízdné osobní vlak 100 km	14,-	Z toho 28 deníků	
Holič – stříhání	3,10	Členů TJ	332 574

Vynálezy 1968: 5 879 přihlášek
vynálezů, 3 724 udělených patentů.
113 766 podaných zlepšovacích návrhů,
66 846 realizovaných.

PLATY

Průměrný plat v ČSSR je 1 750 Kčs.

Ministr	8 000 – 10 000,–
Věd. pracovník	2 800 – 3 600,–
Lékař	2 000 – 2 500,–
Horník	2 800 – 3 500,–
VŠ učitel	2 800 – 3 600,–
Strojvedoucí	2 200 – 2 500,–
SŠ učitel	1 800 – 2 000,–
Zedník	1 900 – 2 100,–
Zem. dělník	1 300 – 1 700,–
Kopáč	1 850 – 2 200,–
Policista	1 600 – 2 000,–
Účetní	1 400 – 1 800,–
Zdr. sestra	1 100 – 1 300,–
Prodavačka	900 – 1 200,–
Uklízečka	800 – 1 000,–
Herec (oblast)	1 800 – 2 100,–

Zaměstnanost žen: jedna z nejvyšších
ve světě; 46,1 % pracujících jsou
ženy; jen 7 % z nich má plat vyšší
než 2 000,–.

DOPRAVA

82 % obcí a osad má autobusové spojení.

TELEFON

109,1 telefonních stanic na 1 000 obyvatel.
Počet nevyřízených žádostí o telefon se
každoročně zvyšuje.

TELEVIZE

Na 4,8 obyvatel připadá 1 televizor.

VYBAVENOST DOMÁCNOSTÍ

Na 100 domácností:

47 chladniček a vysavačů
65 šicích strojů
66 televizorů
14 osobních automobilů
31 jednostopých motorových vozidel

BYTY

NOVĚ POSTAVENO

86 571 bytů, z toho

15 935 státních 47 737 družstevních,
19 695 individuální výstavba,
2 877 podnikových.

Chybí asi 200 000 bytů.

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ V ČSR

Střední stav obyvatel	9 877 632
Narození	138 396
Zemřelí	115 195
Celkový přírůstek	22 242
Přírůstek stěhováním	1 562
Přirozený přírůstek	20 680

Počet sňatků v letech 1965–69 v Československu

Roční průměr	119 179
(8,3 na 1000 obyv.)	
Počet rozvodů	20 835
(1,46 na 1000 obyv.)	
Počet narozených dětí	213 807

Nejnižší **porodnost** za posledních 50 let, od roku 1918. V roce 1967 přišlo na svět 215 000 dětí. Každé třetí těhotenství končí potratem. ČSSR má 14 333 000 občanů.

Počet umělých přerušení těhotenství 99 886.

V roce 1968 byla mateřská dovolená prodloužena na 26 týdnů, poté měla žena nárok na neplacenou mateřskou do dvou let dítěte.

STÁLE VÍCE ROZVODŮ

Ročně se v Československu rozvádí kolem 20 000 manželství a tendence je zřetelně vzestupná. O rozvod žádají častěji ženy. Z celkového množství cca 110 000 sňatků ročně se dříve nebo později rozvede 15 %.

Ročně si 5 až 10 žen starších 35 let bere muže mladšího 19 let. Opačně – tedy muž starší 35 let a nevěsta mladší 19 let – je pak 200 případů. Stoupá počet žen nad 60 let, které se poprvé v životě vdávají. V roce 1965 bylo takových nevěst skoro tisíc. Nejčastější kombinace věku novomanželů je 22 let u muže a 19 let u ženy. Nejčastěji se lidé berou v dubnu a říjnu, nejméně v Čechách v květnu, na Slovensku v únoru a březnu.

JAK SE MILUJETE? REPORTÉR Č. 7

Státní populační komise ve spolupráci se Sexuologickým ústavem v Praze publikovala výsledky studie o sexuálním životě mladých městských manželství.

- 30 % manželů považuje své předmanželské sexuální poučení za dobré.
- Každá pátá dvojice vstupuje do manželství nepoučena.
- Každá čtvrtá žena před sňatkem neznala antikoncepci.
- Četnost styku ve zkoumaných dvouletých manželstvích byla poměrně vysoká i přes nepříznivé bytové podmínky.
- Iniciativa vycházela ve většině případů buď od obou, nebo od muže.
- Největší skupina mužů (41 %) měla před sňatkem několik důvěrných známostí.
- Největší skupina žen (55,5 %) měla důvěrnou známost jen s manželem, 4,1 % žen se vdala ve stavu virginity.
- Manželskou nevěru zásadně připouští 11,9 % žen a 9,6 % mužů.

NEJOBLÍBENĚJŠÍ DÍVČÍ JMÉNA

Jana	4 823
Lenka	3 148
Ivana	2 607
Hana	2 473
Eva	2 041
Iveta	1 857
Jitka	1 857
Martina	1 781
Marcela	1 520
Marie	1 441

NEJOBLÍBENĚJŠÍ CHLAPECKÁ JMÉNA

Petr	6 275
Pavel	4 852
Jiří	4 501
Martin	3 496
Jan	2 477
Miroslav	2 466
Roman	2 454
Jaroslav	2 375
Josef	2 201
Tomáš	2 143

NARODILI SE

Ester Kočičková , moderátorka a zpěvačka	13. ledna
Kateřina Brožová , herečka	9. února
Tomáš Holý , dětský herec	17. března († 8. března 1990)
Michaela Jílková , moderátorka a novinářka	30. března
Michaela Kuklová , herečka	8. dubna
Štěpánka Hilgertová , olympijská vítězka ve vodním slalomu	10. dubna
Tereza Brodská , herečka	7. května
Jakub Špalek , herec	8. května
Miroslav Singer , ekonom, guvernér České národní banky	14. května
Václav Kočka , podnikatel	15. května († 9. října 2008)
Daniel Hůlka , zpěvák	1. června
Roman Janoušek , podnikatel	3. července
Pavel Kuka , fotbalista	19. července
Jaroslav Tvrdík , politik	11. září
Michal Dlouhý , herec	29. září
Vanda Hybnerová , herečka	30. září
Jana Novotná , tenistka	2. října
Radovan Krejčíř , podnikatel	4. listopadu
Daniel Landa , zpěvák	4. listopadu
Marek Benda , politik	10. listopadu

Vanda Hybnerová

Michal Dlouhý

Kateřina Brožová

Štěpánka Hilgertová

Lucie Zedníčková, herečka

Klaudius Kryšpín, bubeník

Jiří Dopita, hokejista

18. listopadu

19. listopadu

2. prosince

SVĚT

Filip VI. Španělský, španělský král

Daniel Craig, britský herec, představitel Jamese Bonda

Céline Dion, kanadská zpěvačka

Hashim Thači, kosovský premiér

Kylie Minogue, australská zpěvačka

Mathias Rust,

německý amatérský letec,

který se proslavil přistáním na Rudém náměstí

Marine Le Penová, francouzská politička

Muhammad Atta,

arabský terorista, jeden z pilotů letadel,

která 11. září 2001 narazila do newyorských dvojčat

Anastacia, americká zpěvačka

Mika Häkkinen, finský automobilový závodník

Lucy Liu,

herečka, nejznámější americká Asiatka (Kill Bill, Kungfu Panda, Chicago)

30. ledna

2. března

30. března

24. května

28. května

1. června

5. srpna

1. září

17. září

28. září

2. prosince

Lucy Liu

M. Le Pen

Céline Dion

Daniel Craig

ROK ŽLUTÉ OPICE

30. 1. 1968 – 16. 2. 1969

Rok Opice je rokem činu a anarchie; je to znamení jangové, „mužské“.

Lidé narození ve znamení Opice bývají všestranně nadaní, zábavní, optimističtí, nevypočitatelní a bez zábran. Mívají obrovskou výdrž a vynikající sebeovládání. Jejich hlavní a ne tak známou charakteristikou ovšem je schopnost „vidět neukázané, slyšet nevyslovené“. To vše z Opice činí nejobávanějšího protivníka čínského zvěrokruhu.

Navíc dokonale klame tělem. Nenechte se ale zmást nevinným až prostoduchým výrazem. Jestliže se Opice začne tvářit obzvlášť hloupě, je čas dát se na útěk.

Opice má skvělou paměť, pamatuje si neuvěřitelné detaily a dokáže z nich syntetizovat překvapivé závěry. O všechno se zajímá a fantasticky jí to myslí. Její mozek je jako supervýkonný počítač. Je vynalézavá a originální, vyznačuje se schopností nekonvenčního myšlení („out of box“) a zároveň je velmi racionální.

Na druhé straně klidně lže a když se jí to hodí, vůbec se nestydí jednat nepoctivě.

Je prohnaná a lstivá – ale nemůžete se na ni dlouho zlobit, protože je tak okouzlující.

Ráda se vytahuje. Je nezávislá a nemá ráda rutinu. Chce dělat věci po svém, nesnáší, když jí někdo radí. Především ale špatně snáší, cítí-li se zahrnuta do kouta: pokud je toho na ni moc, dokáže být bezohledná nebo utéct bez ohledu na následky.

Nenávidí stres a náročné situace ji mohou vykolejit. Opice nejsou také příliš empatické a špatně snášejí kritiku.

Jako děti bývají tito lidé poměrně divocí a nezvladatelní. Opice je svou podstatou veselá a hravá a nemá ráda, když jí tento přístup k životu berou. Špatně snáší, když ji někdo nutí „žít vážně“. Na druhé straně právě Žlutá („hliněná“) opice je ze všech opic ta nejemíněnější a nejvážnější. Je spolehlivá, vytrvalá a nenechá se ničím odvést od svých záměrů. To, že je z nich nekonvenčnější, ale zdaleka neznamená, že by byla konvenční!

Typickou charakteristikou Opice je roztěkanost. Výraz „opičí mysl“ v Asii používají pro duševní neklid, který považují za typický rys západního člověka. Jedním z negativních rysů Opice také je, že se nechá ukolébat snadnými dílčími úspěchy a dokáže

zapomenout na vzdálenější cíle. Má sklon usnadňovat si situaci a hledat jednoduchá řešení. Vzhledem k její vynalézavosti a nápaditosti se jí to nezřídka daří – nebo jí to aspoň projde. Lidé narození ve znamení Opice bývají ve společnosti velmi oblíbení. Jsou přirozeně okouzující, vtipní, výmluvní, zábavní a působí přátelsky a otevřeně. Na první pohled to bývají extroverti s množstvím přátel, často zdánlivě neslučitelného typu. Až na ten druhý lze někdy postřehnout, že Opice vlastně neprozrazuje, co si o kom myslí, a může mít i sklony k osamělosti.

Tito lidé jsou pohotoví, bývají i fyzicky obratní a manuálně zruční. Dokážou motivovat ostatní a hbitě řešit problémy. Mohou ale být sebestřední, netrpěliví, lehkomyslně optimističtí, bezohlední, dotěrně zvědaví a vychloubační.

Opice se ráda předvádí. Vzhledem ke svému mnohostrannému nadání, komunikačním schopnostem a kreativitě může uspět ve všem, pro co se rozhodne – jen se musí rozhodnout. Může se věnovat herectví, reklamě nebo psaní, ale stejně tak může být dobrým učitelem, nebo obstát v ostré konkurenci v oborech jako je podnikání či věda. Ve kterékoliv profesi těmto lidem může výrazně pomoci jejich schopnost učit se za pochodu. Málokdy volí život na venkově. Dávají přednost společnosti a rychlejšímu tempu života ve městě.

V lásce má Opice tendenci rychle vzplanout a zase ochladnout, i ve vztazích se brzy hlásí ke slovu její kritický rozum. Ten ji ale na druhé straně chrání před neuváženostmi většího kalibru. Opice sice vyhledávají vzrušení a dobrodružství, ale ke svým blízkým dokážou být i loajální. Ideálními partnery jsou pro ně lidé zrození ve znamení Krysy nebo Draka, případně také Opice, pokud dokážou udržet na uzdě svoji soutěživost. Nejméně vhodným partnerem je Tygr. Pokud jde o zdraví, měli by si zrozenci v tomto znamení dávat pozor na plíce a dýchací cesty. Doporučovat jim, aby se nestresovali, je vzhledem k jejich obvyklému životnímu stylu a sklonům házení hrachu na zeď. Za pokus stojí meditace.

A jedna poznámka: Není zajímavé, že jedním z kultovních filmů roku 1968 byl americký snímek Planeta opic?

ŽLUTÁ OPICE V DĚJINÁCH

V roce 1908, který byl v čínském šedesátiletém astrologickém cyklu rovněž rokem Žluté opice a měl by tedy být roku 1968 co do charakteru událostí a zrozců nejbližší, se narodili např. americký herec Rex Harrison, italská herečka Anna Magnaniová, dirigent Herbert von Karajan, spisovatelé Ian Fleming (duchovní otec Jamese Bonda) a William Saroyan, zakladatelka kosmetické firmy Estée Lauderová, houslista David Oistrach, albánský diktátor Enver Hodža, americký prezident Lyndon B. Johnson, senátor Joseph McCarthy, ale také podnikatel Oskar Schindler nebo pronásledovatel nacistů Simon Wiesenthal. Pokud jde o události roku 1908, k těm nejvýraznějším patřil záhadný pád tzv. Tunguského meteoritu v červnu, prosincové zemětřesení na jižní Sicílii (Messina), kterému padlo za oběť podle některých údajů až 200 000 lidí, anexe Bosny a Hercegoviny Rakouskem a vyhlášení nezávislosti Bulharska. Rokem Žluté opice byl také „revoluční rok“ 1848. Uvidíme, co nás čeká v roce 2028.

„MENŠINOVÉ“ ZNAMENÍ: KOZA

Ti, kteří se narodili v prvním měsíci roku 1968 (přesněji od 1. do 29. ledna), přišli na svět ještě ve znamení Kozy (či Ovce). Koza je znamení ohnivé a v tomto astrologickém roce to platilo dvojnásob, takže všechny vlastnosti tohoto znamení se projevují v ještě vypjatější podobě.

Znamení Kozy je v čínské astrologii obecně spojováno s charakteristikami, jako je jemnost, vkus, smysl pro krásu, empatie, umělecké nadání, kreativita, noblesa. Lidé zrození v tomto znamení jsou navenek mírní, ale vnitřně silní a odolní; bývají citově založení a trpěliví, mívají dobrou intuici a umějí naslouchat. Díky tomu bývají dobrými týmovými hráči. Potřebují-li však pomoc, neumí si o ni říct, spíše se stáhnou a v ústraní svůj problém vyřeší sami. Mají předpoklady k poustevnickému životu; často se u nich také objevuje zájem o ezoteriku. Jako řeholníci však nežijí; jedno čínské úsloví říká: „Koza žere papír“, což naznačuje, že má sklon utrácet víc, než vydělá. Rozhodně není spořivá a už vůbec nešetří na sobě.

Koza dává přednost emocím před logikou; má ale také sklon nechat se příliš unášet fantazií, což může vést k nespokojenosti s reálným životem, vrtkavosti, fňukání a neustálým stížnostem.

V roce Žluté opice se narodili například básník **George Gordon Byron** (1788), český politik **František Kriegel** (1908), významní českoslovenští architekti **Lubomír a Čestmír Šlapetové** (1944).

V jiných „opičích“ letech přišli na svět třeba **Leonardo da Vinci** (1452) nebo papež **Jan Pavel II.** (1920), herci **Elizabeth Taylorová** (1932), **Dana Medřická** (1920), **Vlastimil Brodský** (1920), **Jiří Sovák** (1920), **Michael Douglas** (1944), **Tom Hanks** (1956), kouzelník **David Copperfield** (1956), tenistka **Martina Navrátilová** (1956), zpěvačka **Christina Aguilera** (1980), americký prezident **Harry S. Truman** (1884), politička a první dáma Spojených států **Eleanor Rooseveltová** (1884), spisovatelé **Charles Dickens** (1812), **Ray Bradbury** (1920), **Dick Francis** (1920), zpěváci **Pavel Novák** (1944), **Petr Spálený** (1944), **Karel Kryl** (1944), **Petr Hapka** (1944), jazzová zpěvačka **Jana Koubková** (1944), režiséři **Sergej Bondarčuk** (1920) a **George Lucas** (1944), architekt **Martin Rajniš** (1944).

Leonardo da Vinci
Elizabeth Taylorová

KULTURA

